

ע"פ 1274/16 - אסמעא עווד נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים
ע"פ 1274/16

לפני: כבוד השופט ס' ג'ובראן
כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופטת ד' ברק-ארז

המערערת: אסמעא עווד

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-
יפו בת"פ 56838-06-15 מיום 6.1.2016 שניתן על ידי
כבוד השופט י' לוי

תאריך הישיבה: ח' באלול התשע"ו (11.9.2016)

בשם המערערת: עו"ד שרון אלי
בשם המשיבה: עו"ד הילה גורני

פסק-דין
השופט ס' ג'ובראן:

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (השופט י' לוי) בת"פ 56838-06-15 מיום 6.1.2016, במסגרתו הושת על המערערת עונש של 34 חודשי מאסר בפועל; 12 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים שלא תעבור עבירה מעבירות הסמים שבהן הורשעה או עבירת סם מסוג פשע; ו-6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים שלא תעבור עבירה של תקיפת שוטר.

כתב האישום והכרעת הדין

2. המערערת הורשעה, על יסוד הודאתה, בעבירות של הספקת סמים, לפי סעיף 13 וסעיף 19א לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 (להלן: פקודת הסמים המסוכנים); החזקת סמים שלא לצריכה עצמית, לפי

סעיף 7(א)+ג) רישא לפקודת הסמים המסוכנים; ותקיפת שוטר, לפי סעיף 273 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

על פי המתואר באישום הראשון בכתב האישום - אשר הוגש נגד המערערת ונאשם נוסף (להלן: הנאשם האחר), ביום 14.6.2015 בשעה 16:10 לערך, סמוך לרחוב דרך ההגנה בתל אביב, המערערת סיפקה לנאשם האחר 22.7 גרם נטו סם מסוג "הרואין", מחולק ל-25 אריזות, ו-1.88 גרם נטו סם מסוג "קוקאין", מחולק ל-12 אריזות פלסטיק (להלן: האירוע המוקדם). בהמשך אותו היום בגינה הסמוכה למקום, המערערת החזיקה שלא לצריכה עצמית וללא היתר כדין כ-23.29 גרם נטו "הרואין", מחולק ל-25 אריזות, 0.7 גרם נטו "קוקאין", מחולק ל-5 אריזות, ו-9.85 גרם נטו קוקאין, מחולק ל-67 אריזות (להלן: האירוע המאוחר).

על פי המתואר באישום השני, ביום 15.6.2015, בעת שהייתה עצורה בתחנת המשטרה, המערערת ביקשה לצאת לעשן. שני השוטרים ששמרו עליה באותה העת סירבו לבקשתה. בתגובה, המערערת התפרעה ותקפה את השוטרים בכך שבעטה בהם, ירקה לעברם וניסתה לנשוך אותם. המערערת המשיכה להתפרע ולתקוף את השוטרים עד שאלו נאלצו לרסנה.

גזר הדין של בית המשפט המחוזי

3. ביום 6.1.2016 גזר בית המשפט המחוזי את דינה של המערערת. בגזר דינו, בית המשפט עמד על הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירות ומידת הפגיעה בו, על הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות ועל מדיניות הענישה הנהוגה. תחילה, בית המשפט המחוזי קבע כי יש לראות את האירועים המנויים תחת האישום הראשון - האירוע המוקדם והאירוע המאוחר - כמהווים אירוע אחד, ואילו את האישום השני כמהווה אירוע נפרד, ובהתאם קבע מתחמי עונש נפרדים לאירועים.

באשר לאישום הראשון, בית המשפט המחוזי קבע כי במעשיה המערערת פגעה במידה משמעותית בערכים החברתיים המוגנים של ביטחון ובריאות הציבור. בית המשפט המחוזי הדגיש את הנזקים הנגרמים בשל עבירות סמים, ואת ההשלכות הקשות שיש לשימוש בסם על גופו ונפשו של המשתמש. כמו כן, בית המשפט המחוזי מצא כי נסיבות ביצוע העבירה הן חמורות, וזאת אף אם המערערת שימשה אך כבלדרית ולא היוותה חלק מהחוליה המרכזית בשרשרת הפצת הסם. בעניין זה, בית המשפט הטעים כי תפקידם של בלדרים חיוני במערכת ההפצה, וכי ללא עזרתם המערכת לא יכולה להתקיים. כן ציין בית המשפט המחוזי כי החומרה בעבירות הסמים שבהן הורשעה המערערת מתגבשת הן לאור סוג הסמים איתם נתפסה - הרואין וקוקאין - המוגדרים כסמים קשים, והן לאור כמות הסם שהחזיקה וחלוקתו למנות רבות. עוד עמד בית המשפט המחוזי על נסיבות נוספות לחומרה בעניינה של המערערת, וביניהן: התכנון שקדם לביצוע העבירות; חלקה היחסי של המערערת בביצוען; והנזק שהיה צפוי להיגרם לצרכני הסמים בעקבות ביצוען. לבסוף, בית המשפט המחוזי עמד על מדיניות הענישה הנהוגה בעבירות סמים שנסיבותיהן דומות, וקבע כי מתחם העונש ההולם, לעניין האישום הראשון, נע בין 24 ל-48 חודשי מאסר.

באשר לאישום השני, בית המשפט המחוזי ציין כי הערכים החברתיים המוגנים בעבירה של תקיפת שוטר הם מניעת פגיעה בשלטון החוק ובנציגיו, וכן מתן אפשרות לנציגי החוק לבצע את תפקידם ללא מורא. עם זאת, בית המשפט המחוזי מצא כי מאחר שבענייננו עוצמת האלימות לא הייתה גבוהה ולא נגרם נזק פיזי לשוטרים, מידת הפגיעה בערכים אלה אינה ברף הגבוה. לאחר שבחן את מדיניות הענישה הנהוגה בעבירה של תקיפת שוטר שנסיבותיה דומות לענייננו,

עמוד 2

בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם, לעניין האישום השני, נע בין מאסר מותנה למספר חודשי מאסר.

4. על מנת לקבוע את העונש המתאים למערערת, בית המשפט המחוזי התחשב בנסיבותיה האישיות של המערערת שאינן קשורות לביצוע העבירה, וביניהן: נסיבות חייה הקשות; העובדה שמרבית הרשעותיה הקודמות הן בעבירות רכוש ויחסית ישנות; וסיכויי שיקומה. מנגד, בית המשפט המחוזי שקל לחומרה את אופי העבירות בהן הורשעה ואת סוג הסמים אותם החזיקה וסיפיקה המערערת, כמו גם את כמותם הלא מבוטלת וחלוקתם למנות רבות. עוד ציין בית המשפט המחוזי כי בנסיבות העניין, אינו מוצא הצדקה לחרוג ממתחם העונש ההולם אותו קבע לכל אחד מן האישומים. על סמך מכלול השיקולים האמורים, בית המשפט המחוזי גזר את עונשה של המערערת כאמור בפסקה 1 לעיל.

הערעור

5. המערערת טוענת בערעורה כי בית המשפט המחוזי הטיל עליה עונש המחמיר עמה יתר על המידה, וזאת משום שלא התחשב דיו במכלול השיקולים הרבלנטיים, ובפרט בנסיבותיה האישיות. תחילה, המערערת עומדת על סיפור חייה, כמי שנולדה עם קשיי התפתחות והוצאה מביתה על ידי אביה כשהייתה אך בת 13, לאחר שנים שבהם נאנסה והוכתה, ובעקבות כך מצאה עצמה ברחוב ללא כל תמיכה ומסגרת. המערערת מדגישה כי נמנע ממנה כל קשר עם בני משפחתה, כך שהיתה לבדה במאבק הישרדות יום יומי ונאלצה להתקיים מחסדיהם של סוחרי סמים שניצלו אותה, השתמשו בה ופגעו בה. המערערת מוסיפה כי לאחר מעצרה, כמעט 17 שנה לאחר שהקשר בינן נותק, אימה ואחיותיה חידשו עמה את הקשר ואף שמו להן למטרה לשקם את חייה.

6. עוד טוענת המערערת, כי בית המשפט המחוזי לא התחשב דיו גם בכך שהייתה בלדריית בלבד, ולא היוותה חוליה מרכזית בשרשרת הפצת הסם. כמו כן, המערערת סבורה כי בית המשפט המחוזי שגה עת קבע כי יש להחמיר עמה ביחס לנאשם האחר, וזאת על אף שעברה הפלילי אינו מכביד והעבירה האחרונה שמיוחסת לה הינה משנת 2010 - להבדיל מעברו הפלילי "העשיר" של הנאשם האחר והעובדה שצירף לכתב האישום תיק נוסף המונה 3 עבירות סמים ו-3 עבירות של הפרת הוראה חוקית. לבסוף, המערערת גורסת כי נוכח רצונה החזק להשתקם, ולאור הקשר המחודש בינה לבין משפחתה, יש להעניק משקל משמעותי יותר לסיכויי שיקומה. על כל האמור, המערערת מבקשת מבית משפט זה להתערב בגזר דינו של בית המשפט המחוזי ולהקל בעונשה.

7. מנגד, המשיבה טוענת כי יש לדחות את הערעור. המשיבה עומדת על כך שמדובר בכמות גדולה מאד של סמים קשים, ועל כך שהמערערת הורשעה הן בעבירה של החזקת סמים שלא לצריכה עצמית והן בעבירה של הספקת סמים. המשיבה מוסיפה ומדגישה כי הסמים אותם החזיקה המערערת היו מחולקים למנות - דהיינו, היו מוכנים לצריכה למשתמש קצה. בנוסף, נוכח כמות הסם שהחזיקה, המשיבה גורסת כי בית המשפט המחוזי הלך כברת דרך לקראת המערערת בכך שהתייחס אליה כבלדריית בלבד. עוד לעמדתה, בית המשפט המחוזי התחשב דיו בנסיבותיה האישיות של המערערת וכן לקח בחשבון את סיכויי שיקומה, כך שאין כל מקום להתערב בגזר דינו.

דיון והכרעה

8. הלכה ידועה היא שלא בנקל תתערב ערכאת הערעור בעונש אותו גזרה הערכאה הדיונית, וכי ההתערבות שמורה לאותם מקרים חריגים בהם נפלה טעות מהותית בגזר הדין, או כאשר העונש שנגזר חורג במידה קיצונית ממדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים (ראו: ע"פ 8280/15 גולאני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (28.3.2016)); ע"פ 1072/15 שייניס נ' מדינת ישראל, פסקה 41 (10.11.2015)). לאחר עיון בגזר דינו של בית המשפט המחוזי ובהודעת הערעור, ולאחר שמיעת הצדדים בפנינו, הגענו למסקנה כי המקרה הנוכחי אינו נמנה על אותם מקרים חריגים המצדיקים התערבות, כפי שיפורט להלן.

9. בית משפט זה עמד לא אחת על חומרתן המיוחדת של עבירות סחר והפצת סמים מסוכנים, ועל הצורך להיאבק בהן באמצעות ענישה משמעותית ומרתיעה, המתחשבת, בין היתר, בכמות הסם, סוגו וחלקו של הנאשם בביצוע העבירות (ראו: 5842/14 דהן נ' מדינת ישראל, פסקה 20 (29.7.2015)); ע"פ 5953/13 מדינת ישראל נ' אהרון, פסקה 17 (6.7.2014); ע"פ 3172/13 סואעד נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (7.1.2014)). בענייננו, המערערת סיפקה לנאשם האחר 22.7 גרם הרואין מחולק ל-25 אריזות וכן 1.88 גרם קוקאין מחולק ל-67 אריזות, כאשר בהמשך היום נתפסה כשבהחזקתה 23.29 גרם הרואין מחולק ל-25 אריזות, 0.7 גרם קוקאין מחולק ל-5 אריזות וכן 9.85 גרם קוקאין מחולק ל-67 אריזות. כמות הסמים וחלוקתם למנות רבות, ובעיקר סוגם של הסמים - אשר, כאמור, מוגדרים כסמים קשים - מצביעים כולם על חומרתם הרבה של מעשי המערערת, ומלמדים על עוצמת הנזק הפוטנציאלי לו אכן היו מגיעות מנות הסם ליעדן. במצב דברים זה, נחה דעתנו כי העונש שגזר בית המשפט המחוזי על המערערת ראוי והולם את חומרת מעשיה, ולא מצאנו בעובדה שהמערערת היוותה אך חוליה נמוכה במדרג הספקת הסמים כדי להצדיק הקלה בעונשה.

10. יתרה מזאת, בית משפט זה כבר קבע לא אחת כי נוכח חומרתן היתירה של עבירות סמים, ובפרט עבירות של הפצת סמים, שיקולי הרתעה מקבלים את הבכורה וגוברים על שיקולים אישיים (ראו: ע"פ 4295/15 אלצאנע נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (2.5.2016)); ע"פ 3060/15 אבו רגייג נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (21.7.2015)). כך עמדתי על הדברים בע"פ 9482/09 ביטון נ' מדינת ישראל (24.7.2011):

"אכן, נגע הסמים הפוגע קשות בחברתנו מחייב מלחמת חורמה והעונשים שיגזרו על ידי בתי המשפט בשל עבירות סמים צריכים להשתלב במאבק הכולל להדברת הנגע. על כן, יש ליתן משקל ממשי לשיקול ההרתעתי אל מול השיקולים האישיים, אשר משקלם יהיה נמוך יותר במקרים כגון אלה" (שם, פסקה 24).

במקרה שלפנינו, ניכר כי בית המשפט המחוזי הלך כברת דרך למען המערערת, נתן דעתו לנסיבותיה האישיות שלה והתחשב בסיפור חייה הקשה בעת שגזר את דינה. כך, הוא ציין במפורש בפסקה 36 לגזר הדין כי "יש ליתן משקל משמעותי לקולה לנסיבות חייה הקשות של הנאשמת. אף אם אין ודאות שהנאשמת תשתקם, אין לסתום את הגולל על האפשרות לשינוי מסוים באורח חייה, בעקבות התגייסות אפשרית של בני המשפחה". נוכח האמור, אין בידינו לקבל את טענת המערערת כי בית המשפט המחוזי לא נתן משקל מספק לכלל השיקולים הרלבנטיים המתקיימים בעניינה.

11. בנוסף, לא מצאנו כי יש ב"פער" הענישה עליו הצביעה המערערת בינה לבין הנאשם האחר - אשר עומד על 2 חודשי מאסר בפועל - כדי להצדיק את התערבותנו בעונש שהושת עליה. זאת, בפרט נוכח העובדה שהמערערת הורשעה, כפי שהטעים בית המשפט המחוזי, בהחזקת סם מסוג קוקאין בכמות גדולה בהרבה מזו שהחזיק הנאשם

האחר.

12. לבסוף, יצוין כי נמסר לנו מפי בא-כוחה של המערערת כי היא החלה בתהליך של שיקום. ככל שיתברר כי אכן זהו המצב, אנו תקווה כי המערערת תנצל את תקופת מאסרה כדי להמשיך את הליך השיקום אותו החלה, ותצליח - בעזרת תמיכתה המחודשת של משפחתה - לשקם את חייה ולחזור למוטב.

13. סוף דבר, הערעור נדחה.

ניתן היום, ד' בתשרי התשע"ז (6.10.2016).

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט
